

7/7903

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

A n k a r a

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300- 1505
Konu : Yazılı Soru Önergesi

11353

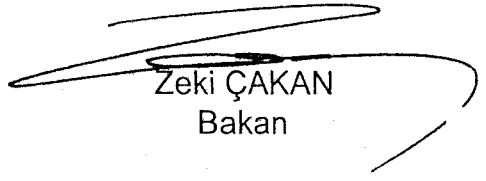
31 TEMMUZ 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 05.07.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16093 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Bülent ARINÇ'ın tarafıma tevcih ettiği 7/7903-16138 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

EK 1- Önerge Cevabı
(6 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN BÜLENT ARINÇ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/7903-16138)**

Soru 1:

Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 51'inci maddesinin 27 Nisan 2002 tarih ve 24738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliğin gerekçesi nedir? Kesinti neden %10'dan % 1'e indirilmiştir?

Cevap 1:

22.08.1985 tarih ve 18850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 51'inci maddesinde yapılan değişiklik 23.02.2000 tarih ve 29973 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, krom, kömür ve petrokoka gümrük resmine esas bedellerinin %10'u, demir cevherine % 2.5 oranlarındaki fon kesintisi getirilmiş, bu kesintinin ithalat sırasında ithalata aracılık yapan banka tarafından kesilerek Madencilik Fon hesabına yatırılması öngörülmüştü. Bu Yönetmelik, Bakanlığımca hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. Tunca TOSKAY imzası ile gönderilen 27.03.2000 tarih ve 14433 sayılı yazı ve 02.05.2001 tarihli Dış Ticaret Müsteşarlığı yazılarında, Fon ile ilgili hususlar hakkında görüşleri belirtilmiştir ve yazıların bir bölümünde;

♦ Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması ve eki GATT 94'e göre, ithalata konu maddeler için gümrük tarifesi dışında bir fon uygulamasının yapılmaması,

♦ Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş anlaşması ve eki GATT 94'ün, GATT üyesi bir ülkeden diğer bir üye ülkeye ithal edilen ürünlerden doğrudan yada dolaylı olarak alınan her türlü iç vergi ve resmin, benzer yerli ürünlerden doğrudan yada dolaylı olarak alınanlardan yüksek olmaması ilkesine ve ithalatta gümrük vergisi dışında ek mali mükellefiyet konulmaması,

♦ Ülkemizin gerçekleştirdiği serbest ticaret anlaşmalarının ithalata yeni gümrük vergisi veya eş etkili vergi veya resim konulmayacağı, halen uygulanmakta olanlarında arttırılmayacağı hükümlerine aykırılık teşkil etmemesi,

♦ 27.01.1996 tarihinde anılan fonun "0"a çekilmesi ve bu durumun DTÖ'ye bildirilmesi keyfiyeti dikkate alındığında, anılan fona ülkemiz bildiriminin aksine kesinti yapılması söz konusu anlaşma çerçevesinde mümkün bulunmaması,

♦ 22.02.2000 tarih ve 23973 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2'nci maddesi ile ihdas edilen fon kesintilerinin ivedilikle yürürlükten kaldırılması icap etmektedir,

denilerek fonun tamamen kaldırılması istenmiştir.

Türkiye'de ithal kömür, entegre demir-çelik fabrikalarında, çimento fabrikaları ve ısınma amaçlı olarak kullanılmaktadır. Demir çelik sektörünün kullandığı kömür koklaşabilir kömür olması zorunludur. Koklaşabilir kömür rezervlerimiz de sınırlı olduğundan 2000 yılında demir-çelik sektörünün kullandığı ithal kömür kesinti kapsamı dışında tutulmuştur.

Çimento sektörü; ısı değeri 5000-5500 kcal/kg olan külü, nemi ve kükürdü düşük kömür kullandığını, ülkemizde üretilen 4000 kcal/kg'lık kömürlerde ise kül, nem ve kükürdün nispeten daha yüksek olduğunu, bu nedenle 2001 yılında 1.373.000 ton yerli linyit, 1.200.000 ton ithal kömür kullandıklarını, yerli kömür miktarının daha da arttırılması durumunda fabrikalarında kömür tüketiminin arttığını, bunun da maliyetlerini olumsuz yönde etkilediğini ifade ederek, Fonun tamamen kaldırılması ile ilgili taleplerini Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, Bakanlığımıza ve Dış Ticaret Müsteşarlığına da iletmişlerdir.

Ayrıca, 05.09.2001 tarihinde TOBB'de yapılan reel sektör toplantılarında, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği'nce düzenlenen raporun çözüm ve öneriler kısmında da fonların tümüyle kaldırılması talep edilmiştir.

Ülkemiz 2001 yılı içinde önemli bir ekonomik kriz geçirmiştir. Bu krizden en çok etkilenen sektörlerin başında sanayi sektörümüz gelmektedir. İthalattan alınan bu kesintilerin süregelen ekonomik krizin yerli sanayimize olabilecek olumsuz etkilerini en aza indirmek için kesinti oranlarının %1'e düşürülmesi ile ilgili bir yönetmelik değişiklik çalışması yapılmıştır. Yönetmelik değişikliği gerekçesi aşağıdadır.

"Yönetmeliğin yürürlük tarihi olan 23 Şubat 2000'den bu yana Ülkemize giren başta kömür olmak üzere fon kapsamındaki madenler kayıt altına alınmış, Fonun getiriliş amacına belirli ölçüde ulaşılmıştır.

Yapılan bu yönetmelik değişikliği ile krom, kömür ve petrokok ithaline uygulanan gümrük resmine esas bedelinin %10, demir cevheri ithaline uygulanan gümrük resmine esas bedelinin %2.5 oranındaki kesintiler %1'e indirilmiştir. Amaç, ithalattan alınan bu kesintilerin süregelen ekonomik krizin yerli sanayimize olabilecek olumsuz etkilerini en aza indirmektir. Bu kesintilerin tamamı ithalatın kayıt altına alınmasını sağlamak için kaldırılmamıştır."

Hazırlanan ve kesintilerinin %1'e düşürülmesi amaçlanan yönetmelik değişikliği ile ilgili olarak Maliye Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Dış Ticaret ve Hazine Müsteşarlıklarından görüş istenmiş ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 15.11.2001 gün ve 70768 sayılı, Hazine Müsteşarlığı'nın 20.11.2001 gün ve 88793 sayılı, Maliye Bakanlığı'nın 18.01.2002 gün ve 2769 sayılı, Sayıştay Başkanlığı'nın 07.03.2002 gün ve 453458/155 sayılı yazıları ile uygun görülmüştür.

Soru 2-3 :

- Türkiye hangi ülkelerden ısınma amaçlı kömür ve petrokok ithal etmektedir? Ükelere göre dağılımı ile miktarı ve kalori değerleri nedir, hangi kurum ve kuruluş bu ithalatı gerçekleştirmektedir, kullanım alanları nerelerdir?

- 27 Nisan 2002 tarihinden sonra ithal edilen petrokok ve ısınma amaçlı kömürün miktarı ne kadardır, ithalat gerçekleştiren firmalar hangileridir?

Cevap 2-3 :

3213 Sayılı Maden Kanunu'nun verdiği sorumluluklar kapsamında, kömür ve petrokok ithali yapan firmalar ile ithalat bilgileri Bakanlığımca resmi olarak takip edilmemektedir. Ancak, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan temin edilebilir.

Soru 4 :

Türkiye'de elektrik enerjisi üretimi hidroelektrik, termik ve doğalgaz çevrim santralleri ile gerçekleştirilmektedir. Üretim oranları ve miktarları nelerdir? Üretim maliyetleri ne kadardır?

Cevap 4 :

2001 yılı sonu itibariyle; Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün işletmesindeki hidroelektrik santrallarda 20,4 milyar kWh elektrik enerjisi üretilmiş olup, EÜAŞ Genel Müdürlüğü toplam elektrik enerjisi üretiminin (86,4 milyar kWh) %24'ünü, 38,7 milyar kWh'lik termik üretim ile toplam elektrik enerjisi üretiminin %45'ini, 27,3 milyar kWh'lik doğal gaz santralleri elektrik enerjisi üretimi ile de toplam elektrik enerjisi üretiminin %31'ini karşılamıştır.

2002 yılının ilk 6 aylık döneminde ise; Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün bünyesindeki hidroelektrik santrallarda 11,2 milyar kWh'lik elektrik enerjisi üretimi ile toplam elektrik enerjisi üretiminin %28'ini, termik santrallarda 14,9 milyar kWh toplam elektrik enerjisi üretimi ile 39,8 milyar kWh'lik toplam elektrik enerjisi üretiminin %38'ini, 13,7 milyar kWh'lik doğal gaz santralleri ile de toplam elektrik enerji üretiminin %34'ünü karşılamıştır.

2001 yılında doğal gaz santrallerinin ortalama ticari maliyeti 5,1 cent/kWh, kömür santrallerinin ortalama ticari maliyeti 4,2 cent/kWh'dir.

DSİ Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilen ve yatırımları genel bütçeden karşılanan hidroelektrik santrallerin gerçek maliyetleri hesaplanamamaktadır. Ancak, santrallerin işletilmesi sırasında ortaya çıkan maliyetler 0,2 cent/kWh civarındadır.

Soru 5 :

Soma Termik Santralında üretim düşmesinin sebebi nedir? Kuruluşundan bugüne kadar periyodik bakımları yapılmış mıdır? 2002 yılı üretim planlaması nedir?

Cevap 5 :

Geçen üç yıl boyunca yaşanan kuraklık nedeniyle barajlarımızda enerji üretilebilir su rezervleri tamamen boşalmış olup, karşılaşılan enerji sıkıntısını aşabilmek amacıyla çoğu eski ve mutlak surette periyodik bakım ve revizyona ihtiyaç duyulan termik santrallerimiz, planlı bakım ve revizyonları ertelenerek, arızalar dışında 2001 yılında sürekli çalıştırılmışlardır. Soma Termik Santralı da bu santrallerimizden biridir.

2002 bahar aylarında yağışlı bir mevsim geçirmemiz nedeniyle enerji arzında bir rahatlama söz konusu olduğu için Soma Termik Santralı ile birlikte tüm termik santrallerimizde 2002 yılına girilirken planlanmış olan bakım ve revizyon programları, Nisan 2002 ayı başından itibaren uygulamaya konulmuş olup, elektrik üretimi kesintisiz devam etmektedir.

Ülkemizde zaman zaman yaşanan enerji sıkıntıları da dikkate alınarak planlanan bakım ve revizyonlar tüm santrallerimizde şartlara bağlı olarak yapılmaktadır. Santrallerimizin sürekli çalıştırılmak zorunda kaldığı son yıllarda bile gerekli asgari bakımlar yapılmıştır.

Uygulanmakta olan revizyon programları çerçevesinde, Soma Termik Santralı'nda 2002 Haziran ayı sonu itibariyle, ilk 6 aylık fiili üretim 2,6 milyar kWh'tir. 2002 sonu itibariyle programlanan üretim ise 4,7 milyar kWh'tir.

Soru 6 :

Ege linyit işletmeleri, soma havzası kömür rezervi ne kadardır? Üretimin kaliteli ve ucuz yapılabilmesi için makine teçhizat yenilenmesi ve bakım çalışmaları var mıdır? 2002 yılı üretim ve bakım planlaması uygulanmakta mıdır?

Cevap 6 :

TKİ Genel Müdürlüğü, Ege Linyit İşletmesine ait görünür ve muhtemel olmak üzere toplam 604 milyon ton kömür rezervi vardır.

Üretimin kaliteli ve ucuz yapılabilmesi için makine teçhizat yenilenmesi ve her türlü bakım çalışmaları yapılmaktadır. 2002 yılı içinde programlı bir üretim ve bakım planlaması uygulanmaktadır.

Soru 7 :

Soma kömür havzasında özel sektör çalışma alanları genişletilecek midir?

Cevap 7 :

Soma Kömür Havasında özel sektör ve kamu sektörüne ait sahalarda kömür üretimi yapılmaktadır, kamu sektörüne ait sahalarda TKİ Genel Müdürlüğü'nce üretim yapılmaktadır. TKİ Genel Müdürlüğü'nün yatırım yapmadığı kömür sahaları da özel sektöre rüdevans karşılığı verilerek kömür üretimi yaptırılması düşünülmektedir.